

**OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA IZMJENA I DOPUNA DRŽAVNOG
PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE I FINACIJSKIH PLANOVA
IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA ZA 2024. GODINU**

Sadržaj

1. UVOD	3
2. MAKROEKONOMSKI OKVIR	5
3. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA	7
4. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA	11
4.1. Obrazloženje rashoda po ekonomskoj klasifikaciji	12
4.2. Obrazloženje rashoda po funkcijskoj klasifikaciji	16
4.3. Obrazloženje rashoda po izvorima financiranja	17
5. UKUPNI MANJAK DRŽAVNOG PRORAČUNA	18
6. RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA	19
7. PROCJENA UKUPNOG MANJKA PRORAČUNA OPĆE DRŽAVE	21

1. UVOD

Makro-fiskalni okvir Republike Hrvatske definiran Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2024. godinu karakterizira nastavak povoljnih kretanja u hrvatskom gospodarstvu, posebice u odnosu na projekcije definirane Prijedlogom državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2024. godinu iz studenoga 2023. Tako se u ovoj godini očekuje ubrzanje realnog rasta BDP-a na 3,6%, nakon rasta od 3,1% ostvarenog u prošloj godini. Dok će osobna potrošnja i bruto investicije u fiksni kapital biti glavni pokretači rasta gospodarske aktivnosti, pozitivan doprinos očekuje se i od državne potrošnje te promjene zaliha. U istom razdoblju predviđa se i usporavanje inflacije mjerene indeksom potrošačkih cijena na 3%, zbog slabljenja rasta cijena hrane kao i temeljne inflacije. Tržište rada karakterizira nastavak povoljnih očekivanja u uvjetima neravnoteža između ponude i potražnje za radom te povoljnih trendova migracijskog salda. Navedeni čimbenici doprinose nastavku snažnog rasta plaća i zaposlenosti.

Ovako projicirana makroekonomska kretanja odražavaju se i u očekivanom kretanju fiskalnih pokazatelja. Tako je prihodna strana proračuna određena kretanjem gospodarske aktivnosti, cjelogodišnjim učinkom mjera Vlade RH u svrhu zaštite kućanstava i gospodarstva od rasta cijena te učinkom porezne reforme u sustavu doprinosa za mirovinsko osiguranje koje je stupilo na snagu početkom godine. Značajan učinak na prihode proračuna imaju i sredstva pomoći institucija i tijela EU, posebice vezano uz novi Višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.-2027. te Mehanizam za oporavak i otpornost. Ovim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2024. godinu ukupni prihodi povećavaju se za 1,8 milijardi eura, s 28,5 milijardi eura na 30,3 milijardi eura. Navedeno povećanje prvenstveno se temelji na rastu poreznih prihoda te doprinosa. Predviđeni rast poreza na dobit rezultat je poslovanja poduzeća i banaka u prethodnoj godini tj. uplate poreza na dobit krajem travnja ove godine. Projekcija rasta prihoda od PDV-a temelji se na očekivanom kretanju osobne i turističke potrošnje, intermedijarne potrošnje, investicija te socijalnih transfera u naravi. Porast originalne projekcije posebnih poreza i trošarina definiran je očekivanim kretanjem potrošnje pojedinih trošarinskih proizvoda, uzevši u obzir očekivane učinke izmjena propisa vezano uz oporezivanje energenata i električne energije. Rast doprinosa, pak, projiciran je temeljem dosadašnje dinamike prihoda po ovoj osnovi te očekivanih kretanja na tržištu rada, odnosno predviđenog rasta plaća i zaposlenosti.

Promatrano s rashodne strane, Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2024. godinu ukupni rashodi povećavaju se za 975,6 milijuna eura, odnosno s 32,6 milijarde eura na 33,6 milijarde eura. Pritom se rashodi financirani iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka povećavaju za 1,1 milijardu eura, a rashodi financirani iz Europske unije i ostalih izvora smanjuju se za 139,6 milijuna eura. Najznačajnija kretanja na stavkama rashoda definirana su nastavkom provedbe reformskih napora (izmjene u sustavu plaća u državnoj i javnoj upravi, obnova građevina oštećenih potresom) te aktivnosti za zaštitu kućanstava i gospodarstva od cjenovnih pritisak i pružanjem potpore najosjetljivijim dijelovima društva. Tako se unutar rashoda financiranih iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka izdvajaju dodatna sredstva za provedbu aktivnosti iz 6. i 7. paketa mjera Vlade RH za zaštitu građana i gospodarstva od cjenovnih pritisaka (posebice vezano uz nadoknadu razlike cijena energenata opskrbljivačima) te sredstva za cjelovitu reformu sustava plaća. Potom valja spomenuti i izdvajanja u svrhu daljnje sanacije šteta od potresa, za socijalne

pomoći i naknade (primjerice inkluzivni dodatak, zajamčena minimalna naknada, roditelji njegovatelji, udomiteljske obitelji) i demografske mjere. Nadalje, osiguravaju se i dodatni resursi za obrambenu spremnost, infrastrukturu te ublažavanje šteta nastalih prirodnim nepogodama. Istovremeno se rashodi financirani iz EU izvora usklađuju s dinamikom provedbe projekata kod krajnjih korisnika.

Sukladno prethodno opisanim kretanjima prihoda i rashoda, očekuje se da će manjak opće države (prema ESA 2010 metodologiji) iznositi 2,6 % BDP-a u ovoj godini, dok će se istovremeno udio javnog duga u BDP-u smanjiti za 4,2 postotna boda u odnosu na prethodnu godinu te će pasti ispod EU referentne vrijednosti od 60%, spustivši se na 58,9%.

2. MAKROEKONOMSKI OKVIR

Makroekonomski okvir sastavljen je u rujnu ove godine. Vanjske pretpostavke za izradu makroekonomskih projekcija preuzete su iz projekcija Europske središnje banke (*ECB staff macroeconomic projections for the euro area, September 2024*) i Consensus Forecasts (*Eastern Europe i G-7 & Western Europe*).

Tablica1: Kretanja makroekonomskih pokazatelja Republike Hrvatske

	Kvartalni podaci		kumulativ 2024.	
	I. 2024.	II. 2024.	I.- VIII.	
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	4,1	3,2	I.- VIII.	3,2
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	-3,9	-4,6	I.- VII.	-3,3
Promet od trgovine na malo, % godišnja promjena, realno	8,6	7,5	I.- VIII.	7,6
Indeks građevinskih radova, % godišnja promjena	14,5	14,4	I.- VII.	14,9
Broj noćenja turista, % godišnja promjena	17,2	1,9	I.- VII.	1,9
Izvoz roba, % godišnja promjena (EUR) ^a	-4,5	4,4	I.- VII.	2,4
Uvoz roba, % godišnja promjena (EUR) ^a	-0,6	10,0	I.- VII.	5,5
Broj zaposlenih, % godišnja promjena ^b	2,7	3,4	I.- VIII.	3,2
Stopa registrirane nezaposlenosti, %	6,6	5,1	I.- VIII.	5,6

^a Prvi rezultati.

^b Podaci HZMO-a.

Tijekom 2023. godine nastavljen je realni rast bruto domaćeg proizvoda po stopi blago iznad 3%, temeljen na snažnom doprinosu domaće potražnje, prvenstveno osobne i državne potrošnje. U uvjetima usporavajuće inflacije kao i dalje relativno prigušene dinamike vanjske potražnje, u prvoj polovici 2024. godine nastavljena su povoljna kretanja u gospodarstvu RH, ponajviše potaknuta rastom osobne potrošnje i investicijama. Promatramo li dosad objavljene visoko frekventne pokazatelje, u prvih sedam mjeseci 2024. ostvaren je rast broja komercijalnih turističkih noćenja od 1,9% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Nakon snažnog rasta u prvom tromjesečju ove godine, u narednim mjesecima došlo je do usporavanja rasta prometa u trgovini na malo te je u prvih osam mjeseci 2024. ostvaren realan rast od 7,6%. Obujam građevinskih radova je u prvih sedam mjeseci 2024. ostvario rast od 14,9% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. S druge strane, u industriji su nastavljena negativna kretanja započeta krajem prethodne godine, pa je tako obujam industrijske proizvodnje zabilježio pad od 3,3% u prvih osam mjeseci 2024. godine. Tijekom 2024. bilježi se usporavanje inflacije potrošačkih cijena, koja je u kolovozu dosegla razinu od 1,8%. Pritom je usporavanje inflacije bilo najizraženije kod cijena energije, a trend postupnog usporavanja vidljiv je i kod preostalih komponenata potrošačkih cijena, iako je i nadalje prisutna relativno snažna inflacija cijena hrane te usluga. Na tržištu rada nastavljena su povoljna kretanja te je broj osiguranika mirovinskog osiguranja u prvih osam mjeseci 2024. prosječno rastao po međugodišnjoj stopi od 3,2%, dok se administrativna stopa nezaposlenosti nalazi na povijesno niskim razinama.

Temeljem dostupnih makroekonomskih pokazatelja za domaće gospodarstvo i međunarodno okruženje, u 2024. prognozira se realni rast BDP-a od 3,6%¹. Tomu će pozitivno doprinijeti domaća potražnja, a u manjoj mjeri i kategorija promjene zaliha, dok će doprinos neto inozemne potražnje rastu BDP-a biti negativan. Osobna potrošnja te bruto investicije u fiksni kapital bit će nositelji rasta BDP-a u 2024. godini, pri čemu će obje kategorije zabilježiti izraženo ubrzanje u odnosu na prošlogodišnju dinamiku. Rastu domaće potražnje, osim njih, pozitivno će doprinijeti također i državna potrošnja, čiji će rast ipak osjetno usporiti u odnosu na 2023. Unatoč nepovoljnom kretanju industrijske proizvodnje, izvoz roba zabilježit će oporavak u odnosu na prošlu godinu, dok se kod izvoza usluga očekuje realni pad. U usporedbi s izvozom, znatno snažniji realni rast očekuje se kod uvoza, kako roba tako i usluga, pa će doprinos neto inozemne potražnje, posljedično, biti izraženo negativan, nakon pozitivnog ostvarenja u 2023. Očekuje se usporavanje prosječne inflacije potrošačkih cijena s 8% iz 2023. na razinu od 3,0% u 2024. godini, čemu će najviše doprinijeti ublažavanje inflacijskih pritisaka kod cijena hrane, kao i smanjenje temeljne inflacije. Tržište rada i dalje karakteriziraju vrlo povoljna očekivanja, u uvjetima prisutne neravnoteže između ponude i potražnje za radom te povoljnih trendova migracijskog salda. Tako se u 2024. godini očekuje rast broja zaposlenih po stopi od 3,0% (po definiciji nacionalnih računa, prema domaćem konceptu). Pod utjecajem kretanja ponude i potražnje radne snage, uz prisutne izražene manjkove određenih profila radnika, kao i reforme sustava plaća u javnom sektoru, očekuje se snažan nominalni rast bruto plaća, približan prošlogodišnjem.

¹ Detaljna projekcija komponenata BDP-a s rashodne strane bit će objavljena u okviru Nacrta proračunskog plana Republike Hrvatske za 2025. godinu, koji će Vlada Republike Hrvatske usvojiti do kraja listopada ove godine.

3. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Prihodi državnog proračuna planirani Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu temelje se na očekivanom kretanju gospodarske aktivnosti, uzimajući u obzir cjelogodišnji fiskalni učinak mjera koje je Vlada RH donijela u svrhu zaštite kućanstava i gospodarstva od rasta cijena, kao i učinak porezne reforme u sustavu doprinosa za mirovinsko osiguranje, a koje je stupilo na snagu od 1. siječnja 2024. Značajan učinak na prihode proračuna imaju i sredstva pomoći institucija i tijela EU. To se ponajprije odnosi na sredstva iz novog Višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027. te iz Mehanizma za oporavak i otpornost, kojima se jača oporavak i otpornost gospodarstva.

Izmjenama Zakona o doprinosima smanjena je mjesečna osnovica za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje temeljem generacijske solidarnosti. Za sve ukupne bruto mjesečne plaće do 700 eura smanjenje je fiksno i iznosi 300 eura, dok se za plaće povrh tog iznosa pa do iznosa od 1.300 eura olakšica postupno smanjuje. Pri tome olakšica ne umanjuje budući iznos mirovine jer će se za utvrđivanje prava iz mirovinskog osiguranja temeljem generacijske solidarnosti, koristiti puna mjesečna osnovica bez umanjenja za olakšicu.

Uzevši u obzir navedeno, novim planom proračuna za 2024. godinu ukupni prihodi iznose 30,3 milijarde eura. Pritom prihodi poslovanja iznose 30,2 milijarde eura, a prihodi od prodaje nefinancijske imovine 180,9 milijuna eura. Ukupni proračunski prihodi u odnosu na izvorni plan povećavaju se za 1,8 milijardi eura, što prvenstveno dolazi od povećanja poreznih prihoda te od prihoda od socijalnih doprinosa.

Prihodi od poreza

Prihodi od poreza su novim planom za 2024. godinu planirani u iznosu od 17,3 milijarde eura, što je za 1,1 milijardu eura više u odnosu na prvotni plan proračuna. Pritom najveće pozitivne promjene bilježe prihodi od poreza na dobit i prihodi od poreza na dodanu vrijednost.

Porez na dobit

Prihod od poreza na dobit prema novom planu za 2024. godinu iznosi 2,6 milijardi eura i veći je za 387,4 milijuna eura od prvotno planiranog. Povećanje ove prihodne kategorije rezultat je poslovanja poduzeća i banaka u prethodnoj godini odnosno uplate poreza na dobit prilikom njihovog završnog obračuna krajem travnja 2024.

Porez na dodanu vrijednost

Novi plan prihoda od poreza na dodanu vrijednost iznosi 11,4 milijarde eura i veći je u odnosu na prvotno planirani za 393,6 milijuna eura. Projekcija prihoda od PDV-a temelji se na očekivanom kretanju osobne i turističke potrošnje, intermedijarne potrošnje, investicija te socijalnih transfera u naravi.

Posebni porezi i trošarine

Prihodi od posebnih poreza i trošarina prema ovim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu bilježe povećanje od 293,4 milijuna eura u odnosu na prvotni plan te iznose 2,8 milijardi eura. Izmjena originalne projekcije ovih prihoda rezultat je očekivanog kretanja potrošnje pojedinih trošarinskih proizvoda, uzimajući u obzir i učinke izmjena propisa u oporezivanju energenata i električne energije.

Ostali porezi na robu i usluge

Ova kategorija poreznih prihoda, planirana u iznosu od 97,1 milijuna eura, uključuje prihode od poreza na osiguranje od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja i veća je za 16 milijuna eura u odnosu na prvotni plan.

Porez na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću

Planirani prihod po osnovi poreza na dobitke od igara na sreću i ostalih poreza od igara na sreću novim planom proračuna za 2024. godinu iznosi 80,7 milijuna eura i raste za 10,1 milijun eura u odnosu na prvotni plan. Plan prihoda od naknada za priređivanje igara na sreću povećava se za 35,2 milijuna eura te iznosi 260,8 milijuna eura.

Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije

Prihod od poreza na međunarodnu trgovinu i transakcije planiran je u 2024. godini u iznosu od 80,3 milijuna eura, čime se smanjuje za 1,3 milijuna eura u odnosu na prethodni plan.

Doprinosi

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu prihodi od doprinosa povećavaju se za 440 milijuna eura i iznose 5 milijardi eura. Ovo povećanje rezultat je dosadašnjih ostvarenja prihoda po ovoj osnovi kao i kretanja na tržištu rada, odnosno očekivanog rasta plaća i zaposlenosti.

Pomoći

Prihodi od pomoći prema novom planu za 2024. planirani su u iznosu od 3,2 milijarde eura i u odnosu na prvotni plan smanjuju se za 400,4 milijuna eura. Ovi prihodi izravno su vezani uz projekte financirane iz EU fondova te iz Mehanizma za oporavak i otpornost.

Prihodi od imovine

Prihodi od imovine sastoje se od prihoda od kamata (na dane zajmove, po vrijednosnim papirima, na oročena sredstva i depozite po viđenju te zateznih kamata), prihoda od dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih organizacija, prihoda od dividendi, koncesija, iznajmljivanja i zakupa imovine te ostalih prihoda od imovine. Ovi prihodi dijelom se prikupljaju na redovnoj bazi, a dijelom kao jednokratni prihodi. Prihodi od imovine novim planom proračuna za 2024. godinu iznose 606 milijuna eura, što je povećanje od 191,2 milijuna eura u odnosu na prvotni plan. Ovi prihodi rastu zbog više očekivanih prihoda od uplate dividendi i dobiti poduzeća u državnom vlasništvu, kao i zbog rasta prihoda od kamata i naknada za korištenje nefinancijske imovine.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, prihodi po posebnim propisima i naknada

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, prihodi po posebnim propisima i naknada novim planom za 2024. godinu planirani su u iznosu od 864,8 milijuna eura, a u odnosu na prvotno planirane prihode povećavaju se za 155,7 milijuna eura. Pritom prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi iznose 158 milijuna eura, a prihodi po posebnim propisima 706,8 milijuna eura.

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija

Prihode od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihode od donacija planiraju proračunski korisnici i to su njihovi namjenski prihodi. Ovi prihodi novim planom za 2024. godinu planirani su u iznosu od 236,3 milijuna eura i povećavaju se za 12,2 milijuna eura u odnosu na iznos planiran proračunom za 2024. godinu.

Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza

Novim planom za 2024. godinu očekuje se kako će prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza prema bolničkim zdravstvenim ustanovama u državnom vlasništvu, iznositi 2,7 milijardi eura, a u odnosu na prvotno planirane povećavaju se za 47,1 milijun eura. Pritom valja istaknuti kako planirani iznosi odražavaju i prihode općih županijskih bolnica za koje su se od 1. siječnja 2024. osnivačka prava prenijela na državu sa županija i grada Zagreba.

Kazne, upravne mjere i ostali prihodi

Prihodi od kazni, upravnih mjera i ostalih prihoda novim planom za 2024. godinu iznose 261,4 milijuna eura i rastu za 139,8 milijuna eura u odnosu na prvotni plan. Ovi prihodi planirani su sukladno dinamici ostvarenja ovih proračunskih prihoda u prvih osam mjeseci ove godine te očekivanim kretanjima do kraja godine. Također, u ovaj iznos uračunata je i uplata HEP-a od prihoda od prodaje plina u iznosu od 120 milijuna eura, temeljem Odluke o izmjenama Odluke o osiguranju zaliha plina na teritoriju Republike Hrvatske², a koju je Vlada Republike Hrvatske donijela u siječnju 2024. godine.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine Izmjenama i dopunama Državnog proračuna RH za 2024. godinu planiraju se u iznosu od 180,9 milijuna eura i povećavaju se za 93,8 milijuna eura u odnosu na prvotni plan. Ovi se prihodi najvećim dijelom ostvaruju prodajom zemljišta, stanova i ostalih građevinskih objekata, kao i prihodima od prodaje zaliha odnosno nafte i naftnih derivata radi znavljanja zaliha. Također, u ovaj iznos uključeni su prihodi vezani uz klirinški dug HEP-a prema državnom proračunu u iznosu od 120,4 milijuna USD. Ovo se odnosi na isporučenu opremu HEP-u za izgradnju termoelektrane Sisak, a na ime podmirenja klirinškog duga Ruske Federacije prema RH.

² Narodne novine br. 5/2024

Tablica 2. Prihodi državnog proračuna za 2024. godinu

Prihodi državnog proračuna EUR		PLAN 2024.	povećanje/ smanjenje	PLAN 2024. (rebalans)	Indeks
UKUPNO		28.518.616.041	1.813.799.284	30.332.415.325	106,4
6	PRIHODI POSLOVANJA	28.431.548.623	1.719.990.345	30.151.538.968	106,0
61	Prihodi od poreza	16.122.107.882	1.134.361.351	17.256.469.233	107,0
612	Porez na dobit	2.186.330.434	387.368.038	2.573.698.472	117,7
614	Porezi na robu i usluge	13.854.153.536	748.333.147	14.602.486.683	105,4
6141	- Porez na dodanu vrijednost	10.980.870.195	393.595.712	11.374.465.907	103,6
6142	- Porez na promet	0	25.069	25.069	
6143	- Posebni porezi i trošarine	2.495.924.024	293.406.382	2.789.330.406	111,8
6146	- Ostali porezi na robu i usluge	81.094.874	16.023.818	97.118.692	119,8
6147	- Porez na dobitke od igara na sreći i ostali porezi od igara na sreću	70.634.651	10.084.403	80.719.054	114,3
6148	- Naknade za priređivanje igara na sreću	225.629.792	35.197.763	260.827.555	115,6
615	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	81.623.912	-1.341.816	80.282.096	98,4
616	Ostali prihodi od poreza	0	1.982	1.982	
62	Doprinosi	4.564.460.924	439.953.217	5.004.414.141	109,6
622	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	4.564.460.924	439.305.982	5.003.766.906	109,6
623	Doprinosi za zapošljavanje	0	647.235	647.235	
63	Pomoći	3.642.187.625	-400.388.895	3.241.798.730	89,0
64	Prihodi od imovine	414.783.308	191.193.616	605.976.924	146,1
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	709.106.647	155.713.324	864.819.971	122,0
66	Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	224.074.752	12.240.416	236.315.168	105,5
67	Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	2.633.169.750	47.132.042	2.680.301.792	101,8
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	121.657.735	139.785.274	261.443.009	214,9
7	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	87.067.418	93.808.939	180.876.357	207,7

Izvor: Ministarstvo financija

4. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Ovim Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2024. godinu ukupni rashodi povećavaju se za 975,6 milijuna eura, odnosno sa 32,6 milijardi eura na 33,6 milijardi eura pri čemu se rashodi koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka povećavaju za 1,1 milijardu eura, dok se rashodi koji se financiraju iz EU i ostalih izvora smanjuju za 139,6 milijuna eura.

Najznačajnija kretanja na stavkama rashoda vezana su uz osiguranje dodatnih sredstava za rashode za zaposlene zbog provedbe cjelovite reforme sustava plaća, za pokriće troškova vezanih uz nastavak obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije. Također, ovim Izmjenama i dopunama osiguravaju se i sredstva za nadoknadu razlike cijene energenta opskrbljivačima te za provedbu drugih aktivnosti iz 6. i 7. paketa mjera Vlade Republike Hrvatske za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena. Osim toga, kretanja na pojedinim stavkama ukazuju na daljnje napore za rast kvalitete socijalne skrbi i pružanje potpore najugroženijima.

Unutar rashoda financiranih iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka najznačajnija povećanja rashoda vezana su za:

- nadoknadu razlike cijene energenta opskrbljivačima te za provedbu drugih aktivnosti iz 6. i 7. paketa mjera Vlade Republike Hrvatske za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena u iznosu od 603,8 milijuna eura (energenti 596,6 milijuna eura, dizelsko gorivo 5,6 milijuna eura i jednokratno novčano primanje hrvatskim braniteljima 1,6 milijuna eura),
- rashode za zaposlene (uključujući i rashode za zaposlene u osnovnom i srednjem školstvu) u iznosu od 574,3 milijuna eura
- izdvajanja vezana uz sanaciju štete od potresa u ukupnom iznosu od 177,7 milijuna eura
- socijalne pomoći i naknade u iznosu od 154,0 milijuna eura (inkluzivni dodatak, zajamčena minimalna naknada, status roditelja njegovatelja i naknada za smještaj u udomiteljsku obitelj)
- doprinos Republike Hrvatske proračunu Europske unije u iznosu od 75,9 milijuna eura
- nabavu vojne opreme u iznosu od 64,5 milijuna eura
- ulaganja u željeznički sektor u iznosu od 52,7 milijuna eura,
- dodatni rodiljni dopust u iznosu od 25,0 milijuna eura,
- provedbu Programa potpore poljoprivrednim proizvođačima za ublažavanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u 2024. godini u iznosu od 15,0 milijuna eura,
- fiskalnu održivost dječjih vrtića u iznosu od 13,3 milijuna eura,
- potporu županijskim upravama za ceste za održavanje, rekonstrukciju i građenje županijskih i lokalnih cesta u iznosu od 10,7 milijuna eura

Istovremeno smanjeni su rashodi za mirovine i mirovinska primanja u iznosu od 136,4 milijuna eura uslijed niže stope redovnog usklađivanja mirovine (indeksacija) od ranijih procjena. U trenutku izrade državnog proračuna nisu bili poznati svi čimbenici koji u najvećem dijelu utječu na ukupne rashode za mirovine, a odnose se na stope usklađivanja mirovina, te ukupne učinke Izmjena i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju. Također, smanjeni su i financijski rashodi za 70,9 milijuna eura najvećim dijelom radi povoljnijih uvjeta za zaduženje i refinanciranje obveza države. Uštede u iznosu od 108,0

milijuna eura ostvarene su i na provedbi kapitalnih projekata radi usklađenja s dinamikom provedbe istih kod krajnjih korisnika.

Rashodi koji se financiraju iz EU i ostalih izvora ovim se Izmjenama i dopunama smanjuju za 139,6 milijuna eura. U okviru ovih rashoda, rashodi koji se financiraju iz EU izvora smanjuju se za 583,4 milijuna eura zbog usklađenja s dinamikom provedbe projekata krajnjih korisnika dok se rashodi koji se financiraju iz ostalih izvora povećavaju za 443,8 milijuna eura, najvećim dijelom kao rezultat osiguranja dodatnih sredstava za rast koeficijenata složenosti poslova u javnim službama za obračun plaća u sektoru zdravstva te dodatnih sredstava za ustanove u zdravstvu financirane iz prihoda temeljem ugovornog odnosa sa Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje.

Tablica 3. Ukupni rashodi državnog proračuna po ekonomskoj klasifikaciji

(milijuni €)		Tekući plan 2024.			Povećanje/Smanjenje			Novi plan 2024.		
		Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno	Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno	Izvori 1, 2 i 8	Ostali izvori	Ukupno
3	Rashodi poslovanja	23.973,6	6.550,8	30.524,4	1.183,1	10,1	1.193,1	25.156,6	6.560,8	31.717,5
31	Rashodi za zaposlene	3.322,7	1.890,6	5.213,3	357,4	148,4	505,7	3.680,0	2.039,0	5.719,1
32	Materijalni rashodi	1.568,6	1.663,7	3.232,3	25,6	107,3	132,9	1.594,2	1.771,0	3.365,2
34	Financijski rashodi	1.211,9	11,8	1.223,7	-70,9	4,3	-66,6	1.141,0	16,0	1.157,0
35	Subvencije	950,9	900,9	1.851,9	591,0	-43,1	547,9	1.541,9	857,8	2.399,7
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	5.622,6	1.076,3	6.698,8	373,4	-115,3	258,1	5.996,0	961,0	6.956,9
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	10.350,5	101,1	10.451,7	-63,9	41,6	-22,4	10.286,6	142,7	10.429,3
38	Ostali rashodi	946,4	906,3	1.852,7	-29,5	-133,0	-162,5	916,9	773,3	1.690,2
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	1.380,2	706,4	2.086,6	-67,9	-149,6	-217,5	1.312,3	556,8	1.869,1
41	Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	58,8	20,7	79,5	-16,3	7,3	-9,0	42,4	28,1	70,5
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	950,6	549,9	1.500,5	20,8	-170,8	-150,0	971,4	379,1	1.350,5
43	Rashodi za nabavu plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti	2,0	0,1	2,1	-0,8	0,0	-0,8	1,2	0,1	1,3
44	Rashodi za nabavu proizvedene kratkotrajne imovine	12,2	43,3	55,5	0,0	0,2	0,2	12,2	43,5	55,7
45	Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	356,7	92,4	449,1	-71,6	13,6	-58,0	285,1	106,0	391,1
	UKUPNO	25.353,8	7.257,2	32.611,0	1.115,2	-139,6	975,6	26.469,0	7.117,6	33.586,6

Izvor: Ministarstvo financija

4.1. Obrazloženje rashoda po ekonomskoj klasifikaciji

Rashodi poslovanja

Ukupni rashodi poslovanja povećavaju se za 1,2 milijarde eura i iznose 31,7 milijardi eura pri čemu se ovo povećanje gotovo u cijelosti odnosi na rashode financirane iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka.

Rashodi za zaposlene

Ukupni rashodi za zaposlene ovim su Izmjenama i dopunama planirani na razini od 5,7 milijardi eura što je povećanje za 505,7 milijuna eura u odnosu na tekući plan. Od navedenog povećanja ovi rashodi financirani iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka povećavaju se za 357,4 milijuna eura u odnosu na tekući plan 2024. godine i iznose ukupno 3,7 milijardi eura. Rashodi za zaposlene financirani iz EU sredstava i ostalih izvora planiraju se na razini od 2,0 milijarde eura i bilježe rast od 148,4 milijuna eura u odnosu na tekući plan 2024. godine.

Važno je istaknuti da ova skupina rashoda ne uključuje rashode za zaposlene u osnovnom i srednjem školstvu koji su iskazani u okviru pomoći danih u inozemstvo i unutar općeg proračuna.

Navedeno povećanje rashoda za zaposlene prvenstveno je rezultat osiguranja sredstava za provedbu cjelovite reforme sustava plaća koja je započela u 2023. godini ugovaranjem privremenih dodataka na plaću, a nastavljena je u 2024. godini stupanjem na snagu Zakona o plaćama u državnoj službi i javnim službama („Narodne novine“, broj 155/23.). Primarni cilj reforme sustava plaća bio je optimizirati i unaprijediti sustav kako bi se povećala efikasnost, uravnotežio sustav plaća prema modelu jednaka plaća za jednak rad te uvelo objektivnije vrednovanje radnih mjesta ukidanjem više od 560 dodataka na plaću i uvođenjem novog sustava koeficijenata.

Zakonom o plaćama u državnoj službi i javnim službama bilo je propisano da će se utvrditi novi koeficijenti složenosti poslova radnih mjesta državnih i javnih službenika te namještenika. Novi koeficijenti složenosti poslova utvrđeni su u na sjednici održanoj 22. veljače 2024. godine kada je Vlada, između ostalog, donijela:

- Uredbu o nazivima radnih mjesta, uvjetima za raspored i koeficijentima za obračun plaće u državnoj službi,
- Uredbu o nazivima radnih mjesta, uvjetima za raspored i koeficijentima za obračun plaće u javnim službama,
- Uredbu o dodacima za zvanja službenika pravosudne policije,
- Uredbu o visini dodatka za zvanja policijskih službenika i
- Uredbu o vrijednosti koeficijenta osobnog čina za izračun plaće djelatne vojne osobe.

Privremeni dodaci koji su bili ugovoreni u 2023. godini radi sveobuhvatnog rješavanja niskih plaća državnih službenika i namještenika te službenika i namještenika u javnim službama te ublažavanja posljedica rasta troškova života službenicima i namještenicima s najnižim primanjima bili su prijelazno rješenje te su donošenjem uredbi isti implementirani u nove koeficijente. Implementacijom novog sustava plaća zaposlenicima u državnoj službi koeficijenti za obračun plaća prosječno su povećani za 37% u odnosu na ožujak 2023. (prije uvođenja privremenih dodataka), a za 14% u odnosu na prosinac 2023. godine. Najveće povećanje plaća u državnoj službi od 47% ostvareno je za radna mjesta sa srednjom stručnom spremom. Uredbe su stupile na snagu 1. ožujka 2024., a prvi fiskalni učinci istih bili su vidljivi u isplati plaće za mjesec ožujak 2024. godine koja je isplaćena u mjesecu travnju 2024. godine.

Nadalje, kako bi se dodatno poboljšao materijalni položaj pravosudnih dužnosnika usvojen je i Zakon o izmjenama Zakona o plaći i drugim materijalnim pravima pravosudnih dužnosnika (Narodne novine, br. 35/24) kojim je, između ostalog, osnovica za izračun plaće pravosudnih dužnosnika povećana za dodatnih 11,5%. Zakon je stupio na snagu 1. travnja 2024., a prvi fiskalni učinci istog bili su vidljivi u isplati plaće za mjesec travanj 2024. godine koja je isplaćena u mjesecu svibnju 2024. godine.

Vlada je 25. srpnja 2024. donijela Odluku o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika kojom je ista povećana sa 516,29 eura bruto na 947,18 eura bruto, što odgovara važećoj osnovici za obračun plaće državnih službenika i namještenika. Naime, osnovica za obračun plaće državnih dužnosnika nije se mijenjala od 2014. te nije pratila povećanje osnovice za obračun plaće državnih službenika i namještenika, čime su znatno bili narušeni odnosi u plaćama između državnih dužnosnika, s jedne strane, i državnih službenika i namještenika, s druge strane. Pored toga, došlo je do dodatnog nesrazmjera u plaćama nakon povećanja koeficijenata za obračun plaće državnih službenika i namještenika prethodno navedenim Uredbama te su plaće pojedinih državnih službenika bile znatno

veće od plaća nadređenih državnih dužnosnika. Primjena uvećane osnovice započela je s plaćom za mjesec srpanj 2024., koja je isplaćena u mjesecu kolovozu 2024.

Materijalni rashodi

Ukupni materijalni rashodi povećavaju se za 132,9 milijuna eura. Od navedenog povećanja rashodi financirani iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka povećavaju se za 25,6 milijuna eura i to najvećim dijelom za obnovu infrastrukture i opreme u području obrazovanja oštećene potresom te zdravstvenu zaštitu životinja uslijed podizanja cijena veterinarskih usluga za minimalnih 25% za provedene poslove kontrole i suzbijanja bolesti.

Od ukupnog povećanja rashodi financirani iz EU i ostalih izvora povećavaju se u iznosu od 107,3 milijuna eura, prvenstveno zbog osiguranja dodatnih sredstava za ustanove u zdravstvu financirane iz prihoda temeljem ugovornog odnosa sa Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje. |

Financijski rashodi

Financijski rashodi ovim Izmjenama i dopunama planirani su na razini od 1,2 milijarde eura i u odnosu na tekući plan smanjuju se za 66,6 milijuna eura najvećim dijelom radi povoljnijih uvjeta za zaduženje i refinanciranja obveza države. |

Subvencije

Ukupni rashodi za subvencije se u odnosu na tekući plan povećavaju za 547,9 milijuna eura i iznose 2,4 milijarde eura. Navedeno povećanje rezultat je s jedne strane povećanja rashoda financiranih iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka u iznosu od 591,0 milijuna eura i smanjenja ove kategorije rashoda financirane iz EU sredstava i ostalih izvora za 43,1 milijun eura.

Od ukupnog povećanja rashoda financiranih iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka 523,1 milijun eura odnosi se na prijebor međusobnih potraživanja i obveza između Republike Hrvatske i Hrvatske elektroprivrede d.d.

Naime, sukladno Pravilniku o planiranju u sustavu proračuna (Narodne novine, broj 1/2024) u planiranju, izvršavanju i izvještavanju o izvršavanju financijskih planova i proračuna priznavanje i iskazivanje poslovnih događaja temelji se na primjeni modificiranog novčanog načela. Navedeno znači, između ostaloga, da se za obračunska plaćanja kod kojih nema novčanog tijeka (kao što je prijebor) planira prihod odnosno primitak i rashod odnosno izdatak prema proračunskim klasifikacijama u planskom odnosno izvještajnom razdoblju u kojem se obračunsko plaćanje provodi.

U ovom slučaju radi se o prijeboru, s jedne strane, potraživanja Republike Hrvatske prema društvu Hrvatska elektroprivreda d.d. za:

- odobreni dioničarski zajam u iznosu od 400,0 milijuna eura (uvećan za kamate)
- vrijednost isporučene opreme u okviru zatvaranja klirinškog duga u iznosu od 120,5 milijuna USD (oko 107,6 milijuna eura)

i, s druge strane, obveze Republike Hrvatske prema društvu Hrvatska elektroprivreda d.d. za nadoknadu razlike u cijeni električne energije isporučene kupcima kategorije poduzetništvo u razdoblju od 1. listopada 2022. do 31. ožujka 2023. te razliku u cijeni toplinske energije.

Preostalo povećanje uključuje i dodatna sredstva za nadoknadu razlike cijene opskrbljivačima toplinske i električne energije u iznosu od 73,6 milijuna eura, za provedbu Programa potpore poljoprivrednim proizvođačima za ublažavanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u 2024. godini

u iznos od 15,0 milijuna eura i nadoknadu dijela troška dizelskog goriva koje se koristi kao pogonsko gorivo u komercijalnom cestovnom prijevozu putnika u iznosu od 5,6 milijuna eura.

Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna

Ukupne pomoći povećavaju se za 258,1 milijun eura kao rezultat s jedne strane povećanja rashoda financiranih iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka u iznosu od 373,4 milijuna eura i s druge strane smanjena rashoda financiranih iz EU i ostalih izvora za 115,3 milijuna eura radi usklađenja s dinamikom provedbe projekata krajnjih korisnika.

Rashodi financiranih iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka povećavaju se prvenstveno radi osiguranja sredstva za rashode za zaposlene u osnovnom i srednjem školstvu uslijed provedbe cjelovite reforme sustava plaća i to u iznosu od 211,5 milijuna eura. Osim toga dodatna sredstva osigurana su i za doprinos Republike Hrvatske proračunu Europske unije u iznosu od 75,9 milijuna eura. Značajnu ulogu u rastu ove kategorije rashoda imalo je i pokriće troškova vezanih uz nastavak obnove zgrada oštećenih potresom u iznosu od 111,1 milijuna eura.

Naknade građanima i kućanstvima

Ukupne naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade planirane su na razini od 10,4 milijarde eura i u odnosu na tekući plan smanjuju se za 22,4 milijuna eura.

Ova kategorija rashoda financirana iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka smanjuje se za 63,9 milijuna eura kao rezultat s jedne strane ušteda ostvarenih uslijed manjih izdvajanja za mirovine u iznosu od 136,4 milijuna eura i smanjenog očekivanog broja korisnika doplatka za djecu u iznosu od 44,0 milijuna eura, osobne asistencije u iznosu od 41,3 milijuna eura i jednokratne naknade u iznosu od 22,0 milijuna eura te prvenstveno povećanih izdvajanja za primjenu Zakona o inkluzivnom dodatku u iznosu od 148,0 milijuna eura.

Smanjenje rashoda za mirovine rezultat je niže stope redovnog usklađivanja mirovine (indeksacija) od ranijih procjena. U trenutku izrade državnog proračuna nisu bili poznati svi čimbenici koji u najvećem dijelu utječu na ukupne rashode za mirovine, a odnose se na stope usklađivanja mirovina, te ukupni učinci izmjena i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju. Isto tako, smanjenje izdvajanje za uslugu osobne asistencije neće utjecati na osiguranje usluge svima koji su podnijeli zahtjev u ovoj godini. Naime, sredstva su planirana sukladno zaprimljenim zahtjevima te je također u tijeku ugovaranje projekta izravne dodjele kroz koji će se dio troškova usluge osobne asistencije podmirivati sredstvima EU. Također, izdvajanja za jednokratnu naknadu usklađena su sa stvarnim potrebama korisnika iste.

Inkluzivni dodatak je novčana naknada namijenjena osobama s invaliditetom i osobama s teškoćama u razvoju. Ovaj dodatak nije u potpunosti nova novčana naknada već se njime objedinjavaju postojeća prava na osobnu invalidninu, pravo na doplatka za pomoć i njegu, pravo na doplatka za dijete s težim ili teškim invaliditetom i dijete s oštećenjem zdravlja te pravo na novčanu pomoć za nezaposlene osobe s invaliditetom. Međutim, osim objedinjavanja postojećih prava iznos inkluzivnog dodatka za sve korisnike bit će veći od iznosa objedinjenih naknada koje sada ostvaruju osobe s invaliditetom, s posebnim naglaskom na djecu s teškoćama u razvoju.

Uslijed očekivanog većeg broja korisnika, u okviru ove kategorije rashoda povećana su i izdvajanja za socijalne pomoći i naknade (zajamčena minimalna naknada, status roditelja njegovatelja i naknada za smještaj u udomiteljsku obitelj) u iznosu od 25,4 milijuna eura te dodatni rodiljni dopust u iznosu od 25,0 milijuna eura.

Ova skupina rashoda uključuje i povećana izdvajanja rashoda financiranih iz EU i ostalih izvora u iznosu od 41,6 milijuna eura. Ovo povećanje rashoda financiranih iz ostalih izvora prvenstveno proizlazi iz povećanih izdvajanja za sanaciju štete uzrokovane potresom u iznosu od 17,0 milijuna eura, povećanih izdvajanja za osobnu asistenciju iz EU sredstava u iznosu od 13,6 milijuna eura i produženog roka isplate uvećanog iznosa naknade za ugroženog kupaca energenata u iznosu od 6,7 milijuna eura što je također jedna od mjera iz 6. i 7. paketa Vlade Republike Hrvatske.

Ostali rashodi

Ukupni ostali rashodi smanjuju se za 162,5 milijuna eura i to prvenstveno zbog smanjenja rashoda financiranih iz EU i ostalih izvora u iznosu od 133,0 milijuna eura najvećim dijelom radi usklađenja s dinamikom provedbe projekata krajnjih korisnika.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Ukupni rashodi za nabavu nefinancijske imovine smanjuju se za 217,5 milijuna eura i iznose 1,9 milijardi eura. Navedeno je rezultat usklađenja s dinamikom provedbe projekata krajnjih korisnika.

4.2. Obrazloženje rashoda po funkcijskoj klasifikaciji

Gledano kroz funkcijsku klasifikaciju rashodi državnog proračuna povećavaju se za 975,6 milijuna eura, najvećim dijelom uslijed povećanih izdvajanja za:

- ekonomske poslove u iznosu od 416,4 milijuna eura prvenstveno uslijed povećanja sredstava za podmirenje naknada za energente u iznosu od 596,6 milijuna eura od čega se 523,1 milijun eura odnosi na prijeboj međusobnih potraživanja i obveza između Republike Hrvatske i Hrvatske elektroprivrede d.d. i smanjenja u okviru ostalih rashoda i rashoda za nabavu nefinancijske imovine u iznosu od 213,8 milijuna eura što je rezultat usklađenja s dinamikom provedbe projekata krajnjih korisnika.
- zdravstvo u iznosu od 207,1 milijun eura, a najvećim dijelom zbog osiguranja sredstava za rast koeficijenata složenosti poslova u javnim službama za obračun plaća u sektoru zdravstva te dodatnih sredstava za ustanove u zdravstvu financirane iz prihoda temeljem ugovornog odnosa sa Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje.
- obrazovanje u iznosu od 156,4 milijuna eura zbog povećanih izdvajanja za sanaciju štete uzrokovane potresom i za rashode za zaposlene
- obranu u iznosu od 103,0 milijuna eura zbog povećanih izdvajanja za rashode za zaposlene u sustavu obrane i nabavu vojne opreme
- rekreaciju, kulturu i religiju u iznosu od 101,6 milijuna eura zbog povećanih izdvajanja za sanaciju štete uzrokovane potresom
- javni red i sigurnost u iznosu od 84,2 milijuna eura zbog izdvajanja za rashode za zaposlene Ministarstva unutarnjih poslova

Istovremeno, smanjena su izdvajanja u području usluga unapređenja stanovanja i zajednice u iznosu od 94,2 milijuna eura i to najvećim dijelom uslijed promijenjene dinamike provedbe projekta financiranih u okviru Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014-2020 i Program konkurentnost i kohezija 2021-2027. Osim toga, smanjenja su i izdvajanja za opće javne usluge u iznosu od 43,9 milijuna eura.

Tablica 4. Rashodi državnog proračuna po funkcijskoj klasifikaciji

(milijuni €)		Tekući plan 2024.	Povećanje/ Smanjenje	Novi plan 2024.
'01	Opće javne usluge	5.338,4	-43,9	5.294,5
'02	Obrana	1.179,0	103,0	1.282,0
'03	Javni red i sigurnost	1.971,3	84,2	2.055,5
'04	Ekonomski poslovi	5.163,7	416,4	5.580,1
'05	Zaštita okoliša	176,2	20,4	196,6
'06	Usluge unapređenja stanovanja i zajednice	931,6	-94,2	837,4
'07	Zdravstvo	4.280,5	207,1	4.487,6
'08	Rekreacija, kultura i religija	849,8	101,6	951,4
'09	Obrazovanje	1.672,0	156,4	1.828,4
'10	Socijalna zaštita	11.048,4	24,6	11.073,1
UKUPNO		32.611,0	975,6	33.586,6

Izvor: Ministarstvo financija

4.3. Obrazloženje rashoda po izvorima financiranja

U cilju daljnjeg povećanja transparentnosti korištenja proračunskih sredstava u nastavku se u okviru obrazloženja rashoda državnog proračuna, daje prikaz rashoda i po izvorima financiranja. Gledano kroz izvore financiranja, rashodi koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka povećavaju se za 1,1 milijardu eura, dok se rashodi koji se financiraju iz vlastitih prihoda, prihoda za posebne namjene, pomoći (koje uključuju EU sredstva), donacija i prihoda od nefinancijske imovine i nadoknade štete s osnova osiguranja smanjuju za 139,6 milijuna eura.

Tablica 5. Rashodi državnog proračuna po izvorima financiranja

(milijuni €)		Tekući plan 2024.	Povećanje/ Smanjenje	Novi plan 2024.
1	Opći prihodi i primici	19.988,7	776,8	20.765,5
2	Doprinosi za obvezna osiguranja	4.564,5	433,9	4.998,3
3	Vlastiti prihodi	233,1	31,7	264,8
4	Prihodi za posebne namjene	3.296,5	217,0	3.513,5
5	Pomoći	3.660,3	-398,4	3.261,9
6	Donacije	13,7	4,7	18,5
7	Prihodi od nefinancijske imovine i nadoknade štete s osnova osiguranja	53,5	5,5	59,0
8	Namjenski primici od zaduživanja	800,6	-95,5	705,1
UKUPNO		32.611,0	975,6	33.586,6

Izvor: Ministarstvo financija

5. UKUPNI MANJAK DRŽAVNOG PRORAČUNA

Slijedom ukupno planiranih prihoda u iznosu od 30,3 milijardi eura te ukupno planiranih rashoda u iznosu od 33,6 milijardi eura, manjak državnog proračuna za 2024. godinu planiran je u iznosu od 3,3 milijardi eura ili 3,9% BDP-a, što predstavlja smanjenje manjka od 838 milijuna eura u odnosu na originalni plan.

Tablica 6. Ukupni manjak državnog proračuna

<i>(u mil. EUR)</i>	Plan 2024.	Povećanje/ smanjenje	Novi plan 2024.
Prihodi (6+7)	28.519	1.814	30.332
Prihodi poslovanja (6)	28.432	1.720	30.152
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (7)	87	94	181
Rashodi (3+4)	32.611	976	33.587
Rashodi poslovanja (3)	30.524	1.193	31.717
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (4)	2.087	-218	1.869
Ukupni manjak/višak	-4.092	838	-3.254
<i>% BDP-a</i>	<i>-4,9</i>		<i>-3,9</i>

Izvor: Ministarstvo financija

6. RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA

U Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcijama za 2025. i 2026. godinu planiran je manjak državnog proračuna u iznosu od 3,3 milijarde eura, što je za 838,2 milijuna eura manje u odnosu na iznos manjka planiran u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcijama za 2025. i 2026. godinu. Planirani manjak financirat će se razlikom ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja te ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova te prenesenih sredstava iz prethodne godine. Pritom su ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja planirani u iznosu od 6,5 milijardi eura, dok su ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova planirani u iznosu od 4,5 milijarde eura.

Ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja planiraju se u iznosu od 6,5 milijardi eura, od čega primljeni povrati glavnica danih zajmova i depozita iznose 680,1 milijuna eura, primici od izdanih vrijednosnih papira 4,1 milijardu eura, primici od prodaje dionica i udjela u glavnici 16,2 milijuna eura te primici od zaduživanja 1,8 milijarde eura.

Plan ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja smanjuje se za 1,6 milijardi eura u odnosu na Državni proračun Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu. Navedeno je rezultat smanjenja plana primitaka od izdanih vrijednosnih papira u iznosu od 1,4 milijarde eura te smanjenja primitaka od zaduživanja u iznosu od 770,9 milijuna eura uz istovremeno povećanje primitaka od primljenih povrata glavnica danih zajmova i depozita u iznosu od 553,4 milijuna eura te primitaka od prodaje dionica i udjela u glavnici u iznosu od 6,2 milijuna eura.

Ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova planirani su u iznosu 4,5 milijardi eura, od čega su izdaci za dane zajmove i depozite planirani u iznosu od 426,4 milijuna eura, izdaci za dionice i udjele u glavnici u iznosu od 161,8 milijuna eura, izdaci za otplatu primljenih kredita i zajmova u iznosu od 775,6 milijuna eura te izdaci za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire u iznosu od 3,2 milijarde eura. Plan ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova povećava se za 2,9 milijuna eura što je rezultat povećanja planiranih izdataka za dane zajmove i depozite u iznosu od 10,5 milijuna eura i izdataka za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova u iznosu od 1,2 milijuna eura uz istovremeno smanjenje izdataka za dionice i udjele u glavnici u iznosu od 8,8 milijuna eura.

Zatvarajuća stavka između ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja, ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova te ukupnog manjka državnog proračuna jest razlika između prijenosa sredstava iz prethodne godine i prijenosa sredstava u sljedeću godinu.

Tablica 7. Ukupni prihodi, rashodi i financiranje državnog proračuna

(milijuni EUR)	Plan 2024.	POVEĆANJE/ SMANJENJE	NOVI PLAN 2024.	Indeks
	1	2	3	4=3/1
PRIHODI POSLOVANJA	28.432	1.720	30.152	106,0
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	87	94	181	208,0
UKUPNI PRIHODI	28.519	1.814	30.333	106,4
RASHODI POSLOVANJA	30.524	1.193	31.717	103,9
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	2.087	-217	1.870	89,6
UKUPNI RASHODI	32.611	976	33.587	103,0
RAZLIKA - VIŠAK / MANJAK	-4.092	838	-3.254	79,5
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	8.162	-1.614	6.548	80,2
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	4.523	3	4.526	100,1
PRIJENOS DEPOZITA IZ PRETHODNE GODINE	2.113	1.642	3.755	177,7
PRIJENOS DEPOZITA U NAREDNU GODINU	-1.660	-863	-2.523	152,0
NETO FINANCIRANJE	4.092	-838	3.254	79,5

Izvor: Ministarstvo financija

7. PROCJENA UKUPNOG MANJKA PRORAČUNA OPĆE DRŽAVE

Novim planom u 2024. godini opći proračun prema nacionalnoj metodologiji ostvaruje manjak od 2,9 milijardi eura, što predstavlja 3,5% BDP-a. Pritom državni proračun bilježi razinu manjka od 3,9% BDP-a. Izvanproračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvaruju višak od 0,03% BDP-a, odnosno 0,4% BDP-a.

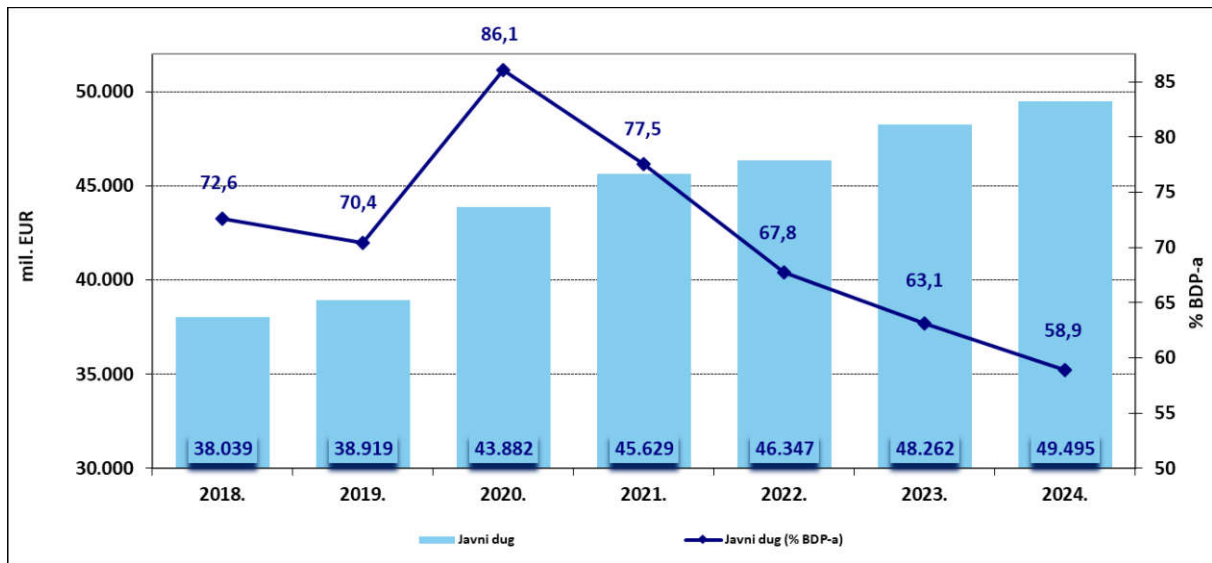
Tablica 8. Procjena ukupnog manjka/viška proračuna opće države

(u mil. EUR)	2023.	Plan 2024.	Novi plan 2024.
DRŽAVNI PRORAČUN			
Ukupni prihodi	27.366	28.519	30.332
% BDP-a	35,8	34,0	36,1
Ukupni rashodi	28.095	32.611	33.587
% BDP-a	36,7	38,8	40,0
Ukupni manjak/višak	-729	-4.092	-3.254
% BDP-a	-1,0	-4,9	-3,9
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI			
Ukupni manjak/višak	350	11	22
% BDP-a	0,5	0,0	0,03
KONSOLIDIRANA LOKALNA DRŽAVA			
Ukupni manjak/višak	414	275	312
% BDP-a	0,5	0,3	0,4
OPĆI PRORAČUN, nacionalna metodologija			
Ukupni manjak/višak	35	-3.807	-2.920
% BDP-a	0,0	-4,5	-3,5
OSTALE PRAVNE OSOBE U SEKTORU OPĆE DRŽAVE			
Ukupni manjak/višak	108	62	67
% BDP-a	0,1	0,1	0,1
OSTALE PRILAGODBE			
Ukupni manjak/višak	-671	2.208	639
% BDP-a	-0,9	2,6	0,8
KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA, ESA 2010 metodologija			
Ukupni manjak/višak	-528	-1.537	-2.214
% BDP-a	-0,7	-1,8	-2,6

Izvor: Ministarstvo financija

Kada se ovim veličinama pridodaju prilagodbe nacionalne metodologije računskog plana europskoj statističkoj metodologiji ESA 2010 te projekcije ostalih pravnih osoba koje su statistički uključene u sektor opće države, procjenjuje se kako će planirani manjak opće države u 2024. godini iznositi 2,2 milijarde eura ili 2,6% BDP-a.

Grafikon 1: Javni dug u razdoblju 2018. – 2024.

Izvor: DZS, HNB, Ministarstvo financija

Nakon manjka proračuna opće države od 0,7% BDP-a u 2023., fiskalna kretanja u 2024. rezultirat će proračunskim manjkom od 2,6% BDP-a, čime je ispunjen kriterij proračunskog manjka sukladno odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Iako su negativne gospodarske posljedice pandemije koronavirusa dovele do visokog rasta javnog duga u 2020., proteklih godina navedeni pokazatelj bilježi znatno poboljšanje te će se ovaj trend nastaviti i u 2024. godini. Naime, očekuje se da će udio javnog duga u BDP-u u ovoj godini zabilježiti smanjenje za 4,2 postotna boda, odnosno sa 63,1% BDP-a krajem 2023. na 58,9% BDP-a krajem 2024. godine. Time će udio javnog duga u bruto domaćem proizvodu po prvi puta od 2010. godine zabilježiti razinu ispod granice od 60% BDP-a.